

Organizația Tratatului Atlanticului de Nord

Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (abreviat NATO în engleză și OTAN în franceză și spaniolă) este o alianță politico-militară stabilită în 1949, prin Tratatul Atlanticului de Nord semnat la Washington la 4 aprilie 1949. Actualmente cuprinde 28 de state din Europa și America de Nord. Alianța s-a format din state independente, interesate în menținerea păcii și apărarea propriei independențe prin solidaritate politică și printr-o forță militară defensivă corespunzătoare, capabilă să descurajeze și, dacă ar fi necesar, să răspundă tuturor formelor probabile de agresiune îndreptată împotriva ei sau a statelor membre.

State membre

Inițial, aceste state au fost: Belgia, Canada, Danemarca, Franța, Islanda, Italia, Luxemburg, Marea Britanie, Norvegia, Portugalia, Olanda și SUA. La 18 februarie 1952, au aderat la tratat Grecia și Turcia, iar la 6 mai 1955, RFG a devenit membră NATO. Spania a fost admisă la 30 mai 1982, iar fostele țări semnatare ale Pactului de la Varșovia au aderat fie la 12 martie 1999 (Polonia, Ungaria și Cehia), fie în anul 2004 (România, Slovenia, Slovacia, Estonia, Letonia, Lituania și Bulgaria). La 1 aprilie 2009 au aderat la NATO Albania și Croația. Franța s-a retras din comanda militară în 1966, dar a revenit în 2009. Islanda, singura țară membră NATO care nu are o forță militară proprie, s-a alăturat organizației cu condiția de a nu fi obligată să participe la război.

Formarea NATO

Între 1945-1949, vestul era îngrijorat de expansionismul URSS care dorea să-și mențină forță militară la întreagă capacitate și să impună forme nedemocratice de guvernământ. Între 1947-1949, Norvegia, Grecia, Turcia și alte țări vest-europene sunt amenințate datorită blocadei Berlinului. În 1949 este încheiat Tratatul de la Washington, prin care cele 12 țări fondatoare: SUA, Canada, Franța, Marea Britanie, Belgia, Olanda, Luxemburg, Danemarca, Norvegia, Islanda, Portugalia, Italia pun bazele NATO.

Scopul NATO este:

- asigurarea libertății și securității membrilor săi prin mijloace politice și militare în conformitate cu Tratatul Nord-Atlantic și cu principiile Cartei ONU
- promovarea relațiilor de pace și prietenie în zona Nord-Atlantică
- prevenirea războaielor
- are ca sarcini fundamentale : securitatea, consultarea, descurajarea conflictelor, apărarea, managementul situațiilor de criză și parteneriatul.

Structura NATO

- Cartierul General al NATO se află la Bruxelles, Belgia

- instituții\ comandamente militare :

- Consiliul Nord-Atlantic, condus de miniștri de externe civili ce reprezintă statele, fiind un organism de conducere suprem.
- Comandamentul Forțelor Aliate din Europa -SHAPE, cu sediul la Paris
- Comandamentul Suprem al Forțelor Aliate Comandamentul Forțelor Aliate din Atlantic din Norfolk
- Comandamentul Suprem al Forțelor Aliate-SACA; după 2002 a devenit Comandamentul de Transformare American
- Comandamentul Forțelor Aliate din Canalul Mânecii, care a fost desființat
- Adunarea Atlanticului de Nord-parlament
- Secretarul General NATO- cea mai înalta autoritate civilă, fiind un european

NATO a reprezentat legătură transatlantică prin intermediul căreia securitatea Americii de Nord este în permanentă conexiune cu securitatea Europei. NATO este o manifestare practică a efortului colectiv depus de membri pentru susținerea intereselor comune în problema securității. Statele își mențin suveranitatea și independența. Forța militară se bazează pe forță militară a statelor membre.

Rezoluția Vandenberg permite președintelui SUA să între într-o relație de securitate cu Europa pe timp de pace. Această îi da autoritate președintelui să încheie alianțe colective și de apărare, alianțe încheiate doar cu scop defensiv conform art. 51 din Carta ONU. A stabilit abordarea problemei securității în secolul XXI de către Alianță.

S-au oferit instrucțiuni pentru Forțele Alianței privind funcțiile fundamentale de securitate ale Alianței, descriind mediul strategic și evaluând pericolele și riscurile pentru securitate care puteau fi prevăzute și reafirmând că pericolul unui război general în Europa a dispărut. Însă există alte riscuri:

- conflictele etnice
- încălcarea drepturilor omului
- instabilitatea politică
- precaritatea economică
- răspândirea armelor nucleare, biologice și chimice

Se pune accent pe dezvoltarea continuă a capacităților militare și pe combinația adecvată de forțe nucleare și convenționale cu baze în Europa, complet dotate în cazurile necesare cu un nivel minim de suficientă. Apare astfel conceptul strategic de operațiuni de gestiunea crizelor.

S-au luat decizii precum:

- aprobarea și publicarea unui Concept Strategic revizuit al Alianței
- adoptarea unui Plan de Acțiune al membrilor
- adoptarea măsurilor de îmbunătățire a programului Programului pentru Pace
- noi inițiative care să adapteze capacitățile defensive ale țărilor membre

Obiectivul fundamental al alianței s-a schimbat fundamental. De la apărarea Europei occidentale de amenințarea sovietică s-a trecut la apărarea întregului continent european de terorismul internațional și rețelele criminale. Structura de comandă NATO a fost modificată pentru a asigura o structură de comandă mai suplă și eficientă care să fie ușor dislocată. A plasat toate responsabilitățile operaționale sub autoritatea Comandamentului Aliat pentru Operații. A fost creată o Forță de Răspuns NATO, o forță avansată tehnologic, flexibilă, ușor de dislocat, interoperabilă și sustenabilă. Această include elemente terestre, maritime și aeriene, fiind pregătită să se deplaseze rapid oriunde în lume unde este nevoie. Este o forță permanentă față de celelalte forțe NATO anterioare. Alianța are acum capacitatea de a acționa pro-activ și nu reactiv cum o făcuse în Războiul Rece. Efectivul uman inactiv, inutil și costisitor a fost diminuat.

Aderarea României la NATO

România a solicitat formal aderarea la NATO în 1993. Un an mai târziu, România a fost primul stat care răspunde invitației lansate de NATO de a participa la Parteneriatul pentru Pace, program destinat cooperării euro-atlantice în materie de securitate, cu rol major în procesul de includere a noi membri în NATO. În aprilie 1999, NATO a lansat Planul de acțiune în vederea admiterii de noi membri (Membership Action Plan - MAP). În cadrul acestui mecanism, România și-a elaborat propriul Plan național anual de pregătire pentru aderare (PNA). La Summit-ul NATO de la Praga (21-22 noiembrie 2002), pe baza evaluării progreselor înregistrate de statele candidate, șefii de state și de guverne ai țărilor membre ale NATO au decis invitarea României, alături de alte șase state – Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, Slovacia, Slovenia, să înceapă convorbirile de aderare la Alianța Nord-Atlantică. Ambasadorii statelor membre NATO au semnat Protocoalele de aderare la NATO pentru România și cele șase state la Bruxelles la 26 martie 2003. La 29 martie 2004, România a aderat la NATO.

Actul fondator și relațiile NATO-Rusia

Din 1991 se inițiază cooperare în cadrul Consiliului de Cooperare Nord-Atlantică. În 1994, Rusia s-a alăturat programului Parteneriatului pentru Pace și a fost de acord să continue "lărgirea și îmbunătățirea dialogului și cooperării" cu NATO și în afară PfP. Au loc întruniri între țările membre NATO și Rusia → schimburi de informații și consultări într-o gamă largă de chestiuni de interes comun, cum ar fi menținerea păcii, securitatea ecologică, știință.

În 1995, are loc participarea Rusiei la implementarea Acordului de pace pentru Bosnia-Herțegovina. Trupe rusești puteau colabora cu IFOR și SFOR: NATO și Rusia pot colabora efectiv la construirea securității în Europa. Pe 27 mai 1997 este încheiat Actul fondator NATO - Rusia prin care erau asigurate relații mutual de cooperare și securitate și se creează un nou forum pentru continuarea dezvoltării: Consiliul permanent reunit NATO-Rusia (PJC). PJC a fost principala instanță pentru consultări NATO-Rusia. Obiectivul era construirea de nivele superioare de încredere prin asigurarea unui mecanism pentru consultări sincere și regulate, progrese încurajatoare în intensificarea consultărilor și cooperării, dar umbrite de apariția crizei din Kosovo. Aceste evenimente au culminat cu suspendarea de către Rusia a cooperării din cadrul PJC la 24 martie 1999, ca rezultat al campaniei aeriene desfășurate de NATO pentru a pune capăt conflictului din Kosovo. După terminarea campaniei din Kosovo Rusia s-a întors la PJC, Rusia contribuie cu trupe la Forțele din Kosovo de sub comandă NATO (KFOR). Vizita la Moscova a Secretarului General al NATO, Lord Robertson, din februarie 2000 face posibilă depășirea problemei referitoare la Kosovo. NATO și Rusia sunt din nou angajate activ în implementarea obiectivelor Actului fondator prin deschiderea unui Birou de Informații NATO la Moscova. Actul fondator NATO-Rusia este încheiat pe 10 decembrie 1996 ca urmare a solicitării a Miniștrilor de Externe ai NATO după 4 luni de negocieri.

Actul fondator asupra relațiilor mutuale, cooperării și securității între NATO și Federația Rusă a fost semnat la Paris la 27 mai 1997, un angajament de durată cu scopul obținerii unei păci cuprinzătoare și durabile în zona Euro-Atlantică pentru stabilirea unei relații mai strânse.

Pe scurt, Actul fondator reprezintă un angajament reciproc de înțelegere pentru menținerea unui continent stabil, al păcii și nedivizat, pe baza parteneriatului și interesului mutual, fiind o înțelegere politică, nu tratat.

Paradoxul NATO

- NATO nu a fost făcută pentru a castiga războaie, ci ca să prevină/preintampine războaiele
- Desi garantiile de securitate sunt extreme de slabe dpdv juridic în condițiile în care exista un pericol sovietic, URSS nu a ajuns niciodată la un război cu statele NATO => pace solidă → pentru că nu erau curioși să afle până unde merge SUA în apărarea țărilor libere → potențial imens în spatele acestor garanții